

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

Основи наукових досліджень в соціальній сфері

(назва дисципліни)

підготовки

бакалавр

(назва освітнього ступеня)

спеціальності

231 Соціальна робота

(шифр і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми

Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота

(назва освітньо-професійної програми)

Силабус освітнього компонента «Основи наукових досліджень в соціальній сфері» підготовки бакалавра, галузі знань 23 «Соціальна робота», спеціальності 231 «Соціальна робота», за освітньо-професійною програмою «Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота».

Розробник: Сушик Н. С., доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи, кандидат педагогічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(доц. Чернета С. Ю.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

протокол № 1 від 26 серпня 2022 р.

Завідувач кафедри:

(доц. Чернета С. Ю.)

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	23 «Соціальна робота», 231 «Соціальна робота», «Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота», бакалавр	Нормативний
Кількість годин / кредитів 90 год. / 3 кредити		Рік навчання 2 курс
ІНДЗ: <u>немає</u>		Семестр 4-ий
		Лекції 28 год.
		Практичні 28 год.
		Самостійна робота 28 год.
		Консультації 6 год.
Мова навчання	Українська	
	Форма контролю залік	

II. Інформація про викладача (-ів)

Прізвище, ім'я та по батькові Сушик Наталія Степанівна

Науковий ступінь кандидат педагогічних наук

Вчене звання доцент

Посада доцент кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

Контактна інформація (тел.: 0677852095)

email: nataliasushyk@gmail.com

Дні занять (згідно розкладу) <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Освітній компонент «Основи наукових досліджень в соціальній сфері» відноситься до циклу нормативних освітніх компонентів загальної підготовки бакалавра, галузі знань 23 «Соціальна робота», спеціальності 231 «Соціальна робота», за освітньо-професійною програмою «Соціальна педагогіка, соціально-виховна робота», спрямований на формування науково-дослідницької компетентності бакалаврів з соціальної роботи.

2. Пререквізити. Для освоєння освітнього компонента використовують знання, вміння і навички сформовані у ході вивчення ОК «Вступ до соціальної роботи». «Соціальна педагогіка».

Постреквізити. Освоєння даного освітнього компонента є необхідним для написання курсових робіт з соціальної педагогіки, теорії та технологій соціальної роботи, кваліфікаційної роботи, виробничих практик.

3. Мета і завдання освітнього компонента

Метою освітнього компонента «Основи наукових досліджень в соціальній сфері» є сформувати науково-дослідницьку компетентність бакалаврів з соціальної роботи.

Завданнями освітнього компонента «Основи наукових досліджень в соціальній сфері» є:

1) сформувати систему професійно-значимих потреб, цінностей, мотивів бакалаврів здійснювати наукову діяльність в соціальній роботі;

2) оволодіти системою знань з технології фундаментальних і прикладних наукових досліджень в соціальній роботі;

3) сформувати вміннями та навичками бакалаврів з соціальної роботи оптимально й ефективно здійснювати наукову діяльність згідно з професійними функціями та завданнями;

4) здобути вміння та навички презентувати результати наукової діяльності через активну участь у різних наукових заходах з метою реалізації соціального проекту або вирішення соціальної проблеми з використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

Міждисциплінарні зв'язки освітнього компонента «Основи наукових досліджень в соціальній сфері» з соціальною педагогікою, теорією та технологіями соціальної роботи, соціологією, психологією.

4. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у соціальній сфері або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів соціальної роботи і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 6. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 7. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 11. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 12. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 14. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 15. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності (ФК)

ФК 1. Знання і розуміння сутності, значення і видів соціальної роботи та основних її напрямів (психологічного, соціально-педагогічного, юридичного, економічного, медичного).

ФК 2. Здатність прогнозувати перебіг різних соціальних процесів.

ФК 4. Здатність до аналізу соціально-психологічних явищ, процесів становлення, розвитку та соціалізації особистості, розвитку соціальної групи і громади.

ФК 8. Здатність застосовувати сучасні експериментальні методи роботи з соціальними об'єктами в польових і лабораторних умовах.

ФК 10. Здатність розробляти шляхи подолання соціальних проблем і знаходити ефективні методи їх вирішення.

ФК 16. Здатність дотримуватися етичних принципів та стандартів соціальної роботи.

ФК 19. Здатність оцінювати результати та якість професійної діяльності у сфері соціальної роботи.

Програмні результати навчання (ПРН)

ПРН 1. Здійснювати пошук, аналіз і синтез інформації з різних джерел для розв'язування професійних завдань і встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між соціальними подіями та явищами.

ПРН 3. Ідентифікувати, формулювати і розв'язувати завдання у сфері соціальної роботи, інтегрувати теоретичні знання та практичний досвід.

ПРН 4. Формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу соціальної проблеми.

ПРН 9. Використовувати відповідні наукові дослідження та застосовувати дослідницькі професійні навички у ході надання соціальної допомоги.

ПРН 13. Використовувати методи соціальної діагностики у процесі оцінювання проблем, потреб, специфічних особливостей та ресурсів клієнтів.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

1) за джерелами передачі й характером сприйняття інформації: *словесні*: лекція із застосуванням інформаційних технологій (PowerPoint – презентація, дистанційна платформа MOODLE), пояснення, розповідь, бесіда; *наочні*: ілюстрування, демонстрування, спостереження; *практичні*: метод вправ.

2) за основними дидактичними завданнями: методи оволодіння знаннями, формування умінь і навичок, застосування здобутих знань, умінь і навичок;

3) за характером пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративні, репродуктивні, проблемного викладу, частково-пошукові, дослідницькі.

5. Структура освітнього компонента

Таблиця 2

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції	Практ. занят.	Сам. роб.	Консультації	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Науково-дослідницька компетентність бакалаврів з соціальної роботи						
Тема 1. Програма наукового дослідження	7	2	2	2	1	ІРС/РМГ/ ДС/ 3 бали
Тема 2. Теоретичні основи наукового дослідження в соціальній роботі	7	2	2	2	1	ІРС/ РМГ/ ДС/ 3 бали
Тема 3. Технологія написання випускних кваліфікаційних робіт	7	2	2	2	1	ІРС/РМГ/ ДС/ 3 бали
Тема 4. Система запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників	6	2	2	2	–	ІРС/РМГ/ ДС/ 3 бали
Тема 5. Технологія написання курсових робіт	7	2	2	2	1	ІРС/РМГ/ ДС/ 3 бали
Тема 6. Методи наукового дослідження в соціальній роботі	6	2	2	2	–	ІРС/РМГ/ ДС/ 3 бали
Тема 7. Метод аналізу документів у наукових дослідженнях в соціальній роботі	7	2	2	2	1	ІРС/РМГ/ ДС/ 3 бали
Тема 8. Метод спостереження в наукових дослідженнях у соціальній роботі	6	2	2	2	–	ІРС/РМГ/ ДС/ 3 бали
Тема 9. Метод анкетування в наукових дослідженнях у соціальній роботі	6	2	2	2	–	ІРС/РМГ/ ДС/ 3 бали
Тема 10. Метод тестування в	6	2	2	2	–	ІРС/РМГ/

наукових дослідженнях у соціальній роботі						ДС/ 3 бали
Тема 11. Метод інтерв'ю в наукових дослідженнях у соціальній роботі	6	2	2	2	–	ІРС/РМГ/ ДС/ 3 бали
Тема 12. Метод соціометрії в наукових дослідженнях у соціальній роботі	7	2	2	2	1	ІРС/РМГ/ ДС/ 3 бали
Тема 13. Метод експерименту в наукових дослідженнях у соціальній роботі	6	2	2	2	–	ІРС/РМГ/ ДС/ 3 бали
Тема 14. Основні способи обробки й аналізу інформації в наукових дослідженнях у соціальній роботі	6	2	2	2	–	ІРС/РМГ/ ДС/ 3 бали
Разом за модулем	90	28	28	28	6	42
Види поточних робіт						Бали
Контрольна робота						58
Всього годин / Балів	90	28	28	28	6	100

Примітки: ¹ дистанційна платформа *Moodle* – може застосовуватися для здобувачів освіти з індивідуальним планом навчання та/або під час реалізації освітнього процесу в Університеті у дистанційному режимі згідно з Положенням про електронний курс освітнього компонента у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, Положенням про дистанційне навчання у Волинському національному університеті імені Лесі Українки, наказами ректора.

² Форма контролю*: ІР – індивідуальна робота, РМГ – робота в малих групах, ДС – дискусія, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Т – тести.

6. Завдання для самостійного опрацювання

Студентам потрібно розробити презентації згідно з планами практичних занять до теми 1–14 на основі рекомендованої літератури та інтернет-ресурсів.

Тема 1. Програма наукового дослідження

Підготувати презентацію одного автореферату на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук (доктора філософії) за спеціальностями 13.00.05 – соціальна педагогіка (231 – Соціальна робота), 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти, опублікованих у 2017-2022 р. р., в якій представити категорії наукового дослідження: актуальність, об'єкт, предмет, мета, завдання, наукова новизна, теоретичне, практичне значення, апробація результатів дослідження, список публікацій автора за темою дисертації.

Рекомендований список авторефератів дисертацій:

1. Білик Н. М. Соціально-педагогічна технологія медіаторства у вирішенні конфліктів між молодшими підлітками : автореф. дис. ... канд. пед. наук 13.00.05. Київ, 2017. 22 с. URL: https://npu.edu.ua/images/file/vidil_aspirant/avtoref/%D0%9A_26.053.09/Bilyk.pdf
2. Гапончук О. М. Організаційно-педагогічні умови консультативної діяльності соціального педагога в загальноосвітньому навчальному закладі : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05. Київ, 2017. 23 с. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/handle/123456789/18318/Haponchuk.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
3. Лехолетова М. М. Формування здоров'язберезувальної компетентності майбутніх соціальних педагогів у процесі професійної підготовки : автореф. дис. ... канд.

пед. наук : 13.00.05. Київ, 2018. 22 с. URL: <https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/24621/1/%D0%9B%D0%B5%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B2%D0%B0.pdf>

4. Микитенко М. С. Профілактика девіантної поведінки неповнолітніх у діяльності уповноваженого органу з питань пробації : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05. Київ, 2019. 25 с. URL: <https://ipv.org.ua/wp-content/uploads/2019/09/Avtoreferat-Mykytenko-M.-1.pdf>

5. Прохорчук О. М. Формування дослідницької компетентності бакалаврів соціальної педагогіки у процесі професійної підготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Київ, 2018. 20 с. URL: https://ivet.edu.ua/images/spets-rada/aref/Prokhorchuk_aref.pdf

6. Слабковська А. І. Зміст соціально-педагогічної роботи з усиновлювачами в контексті міжвідомчої взаємодії : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05. Київ, 2021. 22 с. URL: <https://ipv.org.ua/2021/materialy-do-zakhystu-slabkovskoyi-alony-ihorivny/>

7. Федоруц М. В. Соціально-педагогічні умови формування соціальної компетентності старшокласників засобами неформальної освіти : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05. Тернопіль, 2021. 22 с. URL: http://dspace.tnpu.edu.ua/bitstream/123456789/18613/1/Aref_Fedoruts.pdf

8. Черних О. О. Соціально-педагогічний супровід формування безпечної поведінки дітей в Інтернеті : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05. Слов'янськ, 2018. 20 с. URL: https://ddpu.edu.ua/images/stories/news/specrada/05060418/Chernih/Chernih_aref.pdf

9. Шугайло Я. В. Соціально-педагогічні умови подолання негативного впливу засобів масової інформації на соціалізацію підлітків : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05. Київ, 2018. 20 с. URL: <https://er.nau.edu.ua/bitstream/NAU/38415/1/%d0%90%d0%b2%d1%82%d0%be%d1%80%d0%b5%d1%84%d0%b5%d1%80%d0%b0%d1%82%20%d0%a8%d1%83%d0%b3%d0%b0%d0%b9%d0%bb%d0%be.pdf>

Тема 2. Теоретичні основи наукового дослідження в соціальній роботі

Підготувати презентацію результатів дослідження актуальної соціальної проблеми, опублікованих у 2017-2022 р. р., в якій представити категорії наукового дослідження: актуальність, об'єкт, предмет, мета, завдання, генеральна сукупність, вибірка, методи, теоретичне, практичне значення дослідження.

Рекомендована література для виконання завдання

1.1. Степурко Т., Семігіна Т., Барська Ю., Тимошевська В. Поведінкові детермінанти здоров'я (результати національного репрезентативного дослідження «Індекс здоров'я. Україна»). *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму*. 2019. № 1. С. 102–124. URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_1_2019--102-124.pdf

1.2. Звіт за результатами онлайн-опитування «Навички XXI століття очима молоді та роботодавців». Київ: ДУ «Державний інститут сімейної та молодіжної політики» 2021. URL: file:///C:/Users/Sweet/Downloads/Zvit_ZAGAL_NIJ_Navichki_HNI_stolittya_14_04.pdf

1.3. Куріння, вживання алкоголю та наркотичних речовин серед підлітків, які навчаються: поширення й тенденції в Україні : за результатами дослідження 2019 року в рамках міжнародного проекту «Європейське опитування учнів щодо вживання алкоголю та інших наркотичних речовин – ESPAD» / О. М. Балакірева (кер. авт. кол.), Д. М. Павлова, Н.-М. К. Нгуєн, О. Г. Левцун, Н. П. Пивоварова, О.Т. Сакович; О. В. Флярковська. К. : ТОВ «ОБНОВА КОМПАНІ», 2019. 214 с. URL: http://www.uisr.org.ua/img/upload/files/B_Report_ESPAD_2019_Internet.pdf

1.4. Українське покоління Z: цінності та орієнтири: результати загальнонаціонального опитування. Київ: Фонд ім. Фрідріха Еберта, 2017. 137 с. URL: http://neweurope.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/Ukr_Generation_ukr_inet-1.pdf

Тема 3. Технологія написання випускних кваліфікаційних робіт

Скласти список використаних джерел (25 джерел, 2018-2022 рр.) згідно із запропонованими темами бакалаврських робіт. Бібліографічний опис джерел та літератури потрібно скласти відповідно до чинних стандартів з бібліотечної або видавничої справи (Інформація та документація. Бібліографічне посилання: Загальні положення та правила складання: ДСТУ 8302:2015 <http://aphd.ua/pryklady-oformlennia-bibliohrafichnoho-opysu-vidpovidno-do-dstu-83022015/>).

Орієнтовні теми бакалаврських робіт:

1. Соціальна профілактика насильства над дітьми в сім'ї.
2. Соціальна профілактика девіантної поведінки підлітків.
3. Соціальна профілактика булінгу серед підлітків.
4. Соціальна профілактика віктимної поведінки підлітків.
5. Соціальна профілактика конфліктів у взаємодії підлітків і батьків.
6. Соціальна профілактика торгівлі людьми серед учнівської молоді.
7. Соціальна профілактика Інтернет-залежності студентської молоді.
8. Соціальна профілактика професійного вигорання фахівців із соціальної роботи.
9. Формування лідерської компетентності фахівців із соціальної роботи.
10. Формування інформаційної компетентності фахівців із соціальної роботи.
11. Формування науково-дослідницької компетентності фахівців із соціальної роботи.
12. Формування комунікативної компетентності фахівців із соціальної роботи.

Рекомендовані інтернет-ресурси для виконання завдання

1. Автореферати дисертацій. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=ARD&P21DBN=ARD&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=
2. Бібліотека. ДУ «Державний інститут сімейної та молодіжної політики». URL: <https://dismp.gov.ua/biblioteka/>
3. Наукова періодика України. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21CNR=20&Z21ID=
4. Публікації. Освітня платформа «Волонтер». URL: <https://volunteer.kiev.ua/publications>
5. Публікації. Український фонд «Благополуччя дітей». URL: <https://childfund.org.ua/publikatsii>
6. Реферативна база даних «Україніка наукова». URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=F&I21DBN=REF&P21DBN=REF&S21FMT=&S21ALL=&Z21ID=

Тема 4. Система запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників

Студентам потрібно переглянути вебінари:

1. Вебінар «Запобігання плагіату в студентській і науковій роботі, практичні приклади та поради». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=-7gaDKF-E2g>
2. Вебінар для викладачів та аспірантів ЗДМУ від Strikeplagiarism.com. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=PdwqR5DySGI>

Тема 5. Технологія написання курсових робіт

Студентам потрібно зробити контент-аналіз одного із запропонованих понять: «соціальна робота», «соціальна педагогіка», «соціалізація», «соціальне виховання», «соціальна адаптація», «соціальна профілактика», «соціальне консультування»,

«соціальний супровід», «соціальний захист», «соціальна діагностика», «соціальні послуги».

Тема 6. Методи наукового дослідження в соціальній роботі

Студентам потрібно розробити презентацію технології застосування одного з теоретичних методів наукового дослідження: «аналіз», «синтез», «порівняння», «класифікація», «абстрагування», «конкретизація», «індукція», «дедукція» за такими позиціями (сутність, класифікація, пізнавальні можливості та недоліки, алгоритм застосування методу наукового дослідження, засоби його реалізації) згідно з планом практичного заняття на основі рекомендованої літератури та Інтернет-ресурсів.

Тема 7. Метод аналізу документів у наукових дослідженнях в соціальній роботі

1. Студентам потрібно розробити презентацію технології застосування методу аналізу документів у наукових дослідженнях у соціальній роботі.

2. Студентам потрібно зробити контент-аналіз одного із запропонованих понять: «торгівля людьми», «насильство над дітьми в сім'ї», «девіантна поведінка підлітків», «булінг», «Інтернет-залежність молоді», «лідерська компетентність фахівців із соціальної роботи», «інформаційна компетентність фахівців із соціальної роботи», «науково-дослідницька компетентність фахівців із соціальної роботи», «комунікативна компетентність фахівців із соціальної роботи», «професійне вигорання фахівців із соціальної роботи»

Тема 8. Метод спостереження в наукових дослідженнях у соціальній роботі

Студентам потрібно розробити презентацію технології застосування методу спостереження в наукових дослідженнях у соціальній роботі.

Тема 9. Метод анкетування в наукових дослідженнях у соціальній роботі

1. Студентам потрібно розробити презентацію технології застосування методу анкетування в наукових дослідженнях у соціальній роботі.

2. Студентам потрібно на основі вивчення наукової фахової літератури презентувати та проаналізувати структуру, типи, зміст запитань двох анкет згідно із запропонованими темами бакалаврських робіт:

1. Соціальна профілактика насильства над дітьми в сім'ї.
2. Соціальна профілактика девіантної поведінки підлітків.
3. Соціальна профілактика булінгу серед підлітків.
4. Соціальна профілактика віктимної поведінки підлітків.
5. Соціальна профілактика конфліктів у взаємодії підлітків і батьків.
6. Соціальна профілактика торгівлі людьми серед учнівської молоді.
7. Соціальна профілактика Інтернет-залежності студентської молоді.
8. Соціальна профілактика професійного вигорання фахівців із соціальної роботи.
9. Формування лідерської компетентності фахівців із соціальної роботи.
10. Формування інформаційної компетентності фахівців із соціальної роботи.
11. Формування науково-дослідницької компетентності фахівців із соціальної роботи.

12. Формування комунікативної компетентності фахівців із соціальної роботи.

Тема 10. Метод тестування в наукових дослідженнях у соціальній роботі

1. Студентам потрібно розробити презентацію технології застосування методу тестування в наукових дослідженнях у соціальній роботі.

2. Студентам потрібно на основі вивчення наукової фахової літератури презентувати та проаналізувати структуру, зміст, шкалу оцінювання двох тестів згідно із запропонованими темами бакалаврських робіт:

1. Соціальна профілактика насильства над дітьми в сім'ї.
2. Соціальна профілактика девіантної поведінки підлітків.
3. Соціальна профілактика булінгу серед підлітків.
4. Соціальна профілактика віктимної поведінки підлітків.
5. Соціальна профілактика конфліктів у взаємодії підлітків і батьків.

6. Соціальна профілактика торгівлі людьми серед учнівської молоді.
7. Соціальна профілактика Інтернет-залежності студентської молоді.
8. Соціальна профілактика професійного вигорання фахівців із соціальної роботи.
9. Формування лідерської компетентності фахівців із соціальної роботи.
10. Формування інформаційної компетентності фахівців із соціальної роботи.
11. Формування науково-дослідницької компетентності фахівців із соціальної роботи.

12. Формування комунікативної компетентності фахівців із соціальної роботи.

Тема 11. Метод інтерв'ю в наукових дослідженнях у соціальній роботі

1. Студентам потрібно розробити презентацію технології застосування методу інтерв'ю в наукових дослідженнях у соціальній роботі.

2. Студентам потрібно на основі вивчення наукової фахової літератури презентувати та проаналізувати структуру, зміст запитань двох питальників для проведення інтерв'ю згідно із запропонованими темами бакалаврських робіт:

1. Соціальна профілактика насильства над дітьми в сім'ї.
2. Соціальна профілактика девіантної поведінки підлітків.
3. Соціальна профілактика булінгу серед підлітків.
4. Соціальна профілактика віктимної поведінки підлітків.
5. Соціальна профілактика конфліктів у взаємодії підлітків і батьків.
6. Соціальна профілактика торгівлі людьми серед учнівської молоді.
7. Соціальна профілактика Інтернет-залежності студентської молоді.
8. Соціальна профілактика професійного вигорання фахівців із соціальної роботи.
9. Формування лідерської компетентності фахівців із соціальної роботи.
10. Формування інформаційної компетентності фахівців із соціальної роботи.
11. Формування науково-дослідницької компетентності фахівців із соціальної роботи.

12. Формування комунікативної компетентності фахівців із соціальної роботи.

Тема 12. Метод соціометрії в наукових дослідженнях у соціальній роботі

1. Студентам потрібно розробити презентацію технології застосування методу соціометрії в наукових дослідженнях у соціальній роботі.

2. Студентам потрібно розробити соціометричну картку з метою проведення соціометричного опитування студентської групи.

Тема 13. Метод експерименту в наукових дослідженнях у соціальній роботі

Студентам потрібно розробити презентацію технології застосування методу експерименту в наукових дослідженнях у соціальній роботі.

Тема 14. Основні способи обробки й аналізу інформації в наукових дослідженнях у соціальній роботі

Студентам потрібно підготувати презентацію дослідження актуальної соціальної проблеми, опублікованих у 2017-2022 р. р., в якій представити обробку даних, аналіз, узагальнення результатів наукового дослідження.

Рекомендована література для виконання завдання

1.1. Степурко Т., Семігіна Т., Барська Ю., Тимошевська В. Поведінкові детермінанти здоров'я (результати національного репрезентативного дослідження «Індекс здоров'я. Україна»). *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму*. 2019. № 1. С. 102–124. URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_1_2019--102-124.pdf

1.2. Звіт за результатами онлайн-опитування «Навички XXI століття очима молоді та роботодавців». Київ: ДУ «Державний інститут сімейної та молодіжної політики» 2021. URL: file:///C:/Users/Sweet/Downloads/Zvit_ZAGAL_NIJ_Navichki_NHI_stolittya_14_04.pdf

1.3. Куріння, вживання алкоголю та наркотичних речовин серед підлітків, які навчаються: поширення й тенденції в Україні : за результатами дослідження 2019 року в рамках міжнародного проекту «Європейське опитування учнів щодо вживання алкоголю та інших наркотичних речовин – ESPAD» / О. М. Балакірева (кер. авт. кол.), Д. М.

Павлова, Н-М. К. Нгуєн, О. Г. Левцун, Н. П. Пивоварова, О.Т. Сакович; О. В. Флярковська. К. : ТОВ «ОБНОВА КОМПАНІ», 2019. 214 с. URL: http://www.uisr.org.ua/img/upload/files/B_Report_ESPAD_2019_Internet.pdf

1.4. Українське покоління Z: цінності та орієнтири: результати загальнонаціонального опитування. Київ: Фонд ім. Фрідріха Еберта, 2017. 137 с. URL: http://neweurope.org.ua/wp-content/uploads/2017/11/Ukr_Generation_ukr_inet-1.pdf

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти ОК «Інформаційні технології в соціальній роботі» здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового контролю знань згідно з Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки. Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів освіти. Завдання підсумкового контролю – перевірка розуміння і засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, умінь сформулювати своє ставлення до певної проблеми ОК тощо. Оцінювання здійснюється за **100-бальною** шкалою.

Формою контролю вивчення ОК «Основи наукових досліджень в соціальній сфері» є залік. Максимальна кількість балів за поточний контроль з освітнього компонента – **100 балів**. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема, опитування, інформаційні повідомлення з демонстрацією презентацій Power Point, участь у дискусіях, рецензування презентацій, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем тощо. Максимальний бал за кожен з форм роботи визначено у таблиці 2 силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях з відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20 % максимального поточного бала, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати, як правило, 100.

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які визначені силабусом ОК (оцінювання за шкалою від 0 до 100).

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), він має право відпрацювати пропущені заняття на консультаціях за графіком, затвердженим на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми. У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, які здобувач освіти набрав під час поточної роботи.

У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюються. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості, як правило, 100.

За рішенням кафедри студентам, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету.

Політика щодо дедайнів та перескладання. Якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття – на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати відповідну кількість балів, які були визначені на дану тему заняття.

Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

- надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахування, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (в онлайн режимі за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проєкту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки).

V. Підсумковий контроль

Залік проводиться у вигляді письмового тестування. Здобувачам освіти пропонується 100 тестових завдань (правильна відповідь оцінюється один бал). Максимальна оцінка за залік – 100 балів.

Види тестових завдань – з вибором однієї правильної відповіді.

Тестові завдання складаються відповідно до питань, винесених на залік.

Програма заліку затверджується на засіданні кафедри.

Складання та перескладання заліку проводиться згідно з розкладом. Повторне складання заліку допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Перелік питань до заліку

з освітнього компонента «Основи наукових досліджень в соціальній сфері»

1. Проєкт наукового дослідження.
2. Сутність і функції програми наукового дослідження.
3. Структура і зміст програми наукового дослідження.
4. Етапи розроблення програми наукового дослідження.
5. Типові помилки та труднощі в розробленні програми наукового дослідження.

6. Сутність і специфічні особливості наукового дослідження в соціальній роботі.
7. Структура методології наукових досліджень в соціальній роботі.
8. Визначення проблеми наукового дослідження в соціальній роботі.
9. Визначення категорій наукового дослідження: об'єкт, предмет, мета, завдання.
10. Етапи організації та проведення наукового дослідження в соціальній роботі.
11. Сутність, мета, завдання випускних кваліфікаційних робіт.
12. Порядок визначення та затвердження тематики випускних кваліфікаційних робіт.
13. Порядок призначення та затвердження наукових керівників.
14. Організаційні етапи написання випускної кваліфікаційної роботи.
15. Контроль за виконанням випускної кваліфікаційної роботи.
16. Вимоги до структури та змісту випускних кваліфікаційних робіт.
17. Вимоги до оформлення випускних кваліфікаційних робіт.
18. Підготовка, порядок та процедура захисту випускних кваліфікаційних робіт.
19. Сутність та різновиди академічного плагіату.
20. Система запобігання академічного плагіату.
21. Порядок перевірки робіт на академічний плагіат.
22. Програмно-технічні засоби для перевірки робіт на унікальність (оригінальність).
23. Критерії перевірки робіт на унікальність та виявлення академічного плагіату.
24. Відповідальність за академічний плагіат і організацію роботи з метою його

виявлення.

25. Тема, мета, завдання курсових робіт.
26. Етапи написання курсових робіт.
27. Вимоги до структури та змісту курсових робіт.
28. Вимоги до оформлення курсових робіт.
29. Підготовка, порядок та процедура захисту курсових робіт.
30. Сутність і класифікації методів наукового дослідження в соціальній роботі.
31. Теоретичні методи наукового дослідження.
32. Емпіричні методи наукового дослідження.
33. Метод аналізу документів у наукових дослідженнях в соціальній роботі
34. Метод спостереження в наукових дослідженнях у соціальній роботі
35. Метод анкетування в наукових дослідженнях у соціальній роботі
36. Метод тестування в наукових дослідженнях у соціальній роботі
37. Метод інтерв'ю в наукових дослідженнях у соціальній роботі
38. Метод соціометрії в наукових дослідженнях у соціальній роботі
39. Метод експерименту в наукових дослідженнях у соціальній роботі
40. Аналіз і узагальнення результатів наукового дослідження.
41. Оформлення результатів наукового дослідження.
42. Тези наукової доповіді (повідомлення): структура, обсяг, вимоги до змісту та

оформлення.

VI. Шкала оцінювання

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти під час аудиторних занять з освітнього компонента «Основи наукових досліджень в соціальній сфері»

3 бали – оцінюється робота здобувача освіти, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок, здійснює аналіз та робить висновки за умови особистого мультимедійного представлення завдання на практичному занятті.

2 бали – оцінюється робота здобувача освіти, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом за відповідною темою, обґрунтовано його викладає, в основному

розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, в т.ч. самостійної роботи, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.

1 бал – оцінюється робота здобувача освіти, який відтворює значну частину навчального матеріалу за відповідною темою, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень та понять. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.

0 балів – оцінюється робота здобувача освіти, який не володіє навчальним матеріалом за відповідною темою та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.

Таблиця 3

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітнього компонента «Основи наукових досліджень в соціальній сфері» для денної форми навчання, де формою контролю є залік

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Видання. Основні види. Терміни та визначення понять. ДСТУ 3017:2015: видання офіційне / розробники: Н. Петров, Г. Плиса. Київ: ДП «УкрНДНЦ», 2016. 42 с. URL: http://ksv.do.am/GOST/dstu_3017-2015.pdf

2. Звіт за результатами онлайн-опитування «Навички XXI століття очима молоді та роботодавців». Київ: ДУ «Державний інститут сімейної та молодіжної політики» 2021. URL: file:///C:/Users/Sweet/Downloads/Zvit_ZAGAL_NIJ_Navichki_HNI_stolittya_14_04.pdf

3. Куріння, вживання алкоголю та наркотичних речовин серед підлітків, які навчаються: поширення й тенденції в Україні : за результатами дослідження 2019 року в рамках міжнародного проекту «Європейське опитування учнів щодо вживання алкоголю та інших наркотичних речовин – ESPAD» / О. М. Балакірева (кер. авт. кол.), Д. М. Павлова, Н-М. К. Нгуєн, О. Г. Левцун, Н. П. Пивоварова, О.Т. Сакович; О. В. Флярковська. К. : ТОВ «ОБНОВА КОМПАНІ», 2019. 214 с. URL: http://www.uisr.org.ua/img/upload/files/B_Report_ESPAD_2019_Internet.pdf

4. Методичні рекомендації до написання, оформлення та захисту курсових і кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «бакалавр» і «магістр» кафедри соціальної педагогіки і соціальної роботи : метод. реком. для студентів / автор. кол.: І. Шимко, Т. Василюк, І. Лисоконь. Кривий Ріг: КДПУ. 2021. 76 с. URL: http://elibrary.kdpu.edu.ua/bitstream/123456789/4306/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97_2021_%D0%9A%D0%B0%D1%84%D0%B5%D0%B4%D1%80%D0%B0%D0%A1%D0%9F%D0%A1%D0%A0.pdf

5. Островська Н. О., Клик С. Е., Корабльова О. О. Методичні рекомендації щодо підготовки, написання та захисту курсових робіт (для студентів спеціальності: 231 «Соціальна робота») / уклад : Н. О. Островська, С. Е. Клик, О. О. Корабльова. Київ: Талком, 2020. 45 с. URL: https://vo.uu.edu.ua/pluginfile.php/444579/mod_resource/content/1/%D0%9C%D0%B5%D1%82%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%87%D0%BD%D1%96%20%D1%80%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%B4%D0%BE%20%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%D0%BE%D0%B2%D0%BE%D1%97%20%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B8.pdf
6. Повідайчик О., Жиленко Р. Методи досліджень у соціальній роботі: навч. посіб. Ужгород: Видавництво ПП «АУТДОРШАРК», 2018. 164 с. URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/42750>
7. Положення про випускні кваліфікаційні роботи (проєкти): затверджено 29.06.2022 р. URL: https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D0%9E%D0%96%D0%95%D0%9D%D0%9D%D0%AF_%D0%BF%D1%80%D0%BE_%D0%B2%D0%B8%D0%BF%D1%83%D1%81%D0%BA_%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%82%D0%B8-%D0%A0%D0%B5%D0%B4-1.pdf
8. Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату у науково-дослідній діяльності здобувачів вищої освіти і науково-педагогічних працівників Волинського національного університету імені Лесі Українки від 14 лютого 2022 року. URL: <http://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/03/polozhennya-pro-antyplagiat.pdf>
9. Степурко Т., Семігіна Т., Барська Ю., Тимошевська В. Поведінкові детермінанти здоров'я (результати національного репрезентативного дослідження «Індекс здоров'я. Україна»). *Вісник Академії праці, соціальних відносин і туризму*. 2019. № 1. С. 102–124. URL: https://www.socosvita.kiev.ua/sites/default/files/Visnyk_1_2019--102-124.pdf
10. Сушик Н. С. Особливості технологій соціального виховання дітей підліткового та юнацького віку. Modern directions of scientific research development. Proceedings of the 11th International scientific and practical conference. BoScience Publisher. Chicago, USA. 2022. Pp. 233-237. URL: <https://sci-conf.com.ua/xi-mezhdunarodnaya-nauchno-prakticheskaya-konferentsiya-modern-directions-of-scientific-research-development-20-22-aprelya-2022-goda-chikago-ssha-arhiv/>.
11. Сушик Н. С. Технологія соціального виховання «Формування життєвих навичок» повнолітніх суб'єктів пробації. Modern scientific research: achievements, innovations and development prospects. Proceedings of the 11th International scientific and practical conference. MDPC Publishing. Berlin, Germany. 2022. Pp. 239-247. URL: <https://sci-conf.com.ua/xi-mezhdunarodnaya-nauchnoprakticheskaya-konferentsiya-modern-scientific-research-achievements-innovationsand-development-prospects-24-26-aprelya-2022-goda-berlin-germaniya-arhiv/>.
12. Сушик Н. Сутність, структура, зміст науково-дослідницької компетентності викладачів закладів вищої освіти. *Нова педагогічна думка*. Рівне, 2018. № 2 (94). С. 53–56. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npd_2018_2_14